

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
T.a.v. prof. mr. J.E.J. Prins
Postbus 20004
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

[Redacted]

Datum 28 juni 2024
Betreft Adviesaanvraag WRR – Publieke belangen bij transities

Geachte mevrouw Prins,

Op 27 februari heeft er een debat plaatsgevonden in de Tweede Kamer over democratische zeggenschap over publieke voorzieningen. De Kamer heeft daarbij de motie Bikker c.s. (zie bijlage) aangenomen waarin de regering wordt verzocht de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid te vragen het publieke belang te definiëren voor ten minste vier grootschalige transities (energie, AI, digitalisering en grondstoffen). En hierbij tegen het licht te houden wat dat betekent voor zeggenschap en eigendom en de verhouding tussen overheid, de samenleving en de markt. Met het rapport 'Het borgen van publiek belang' heeft de WRR in het verleden een belangrijke bijdrage geleverd aan het debat rondom de adequate vorm van het behartigen van publieke belangen. Ook met het rapport "Goede Zaken" heeft de WRR zich uitgesproken over de rolverdeling tussen bedrijven en overheid. Ik wil dan ook graag uw expertise en advies inroepen over dit maatschappelijke thema, mede namens de minister voor Klimaat en Energie, minister van Financiën, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, minister van Infrastructuur en Waterstaat, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering.

Achtergrond van deze motie en van het bredere politiek-maatschappelijke debat is dat er nieuwe vragen zijn ontstaan over dit onderwerp, zowel op nationaal als internationaal vlak. De transities waar onze samenleving voor staat zijn enorm uitdagend. Zo brengen ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie en digitalisering nieuwe vraagstukken met zich mee over privacy, veiligheid, ethiek en de bescherming van grondrechten. Bij de energietransitie zal het energiesysteem wezenlijk veranderen wat uitdagingen met zich meebrengt voor het borgen van onder andere de betaalbaarheid, veiligheid, milieu-impact, ruimtelijke inpassing en de leveringszekerheid van energie en grondstoffen.

De snelle ontwikkelingen gaan hand in hand met de vraag of momenteel voldoende gedefinieerd is welke publieke belangen gelden en wat de rol van de overheid zou kunnen of moeten zijn om deze te beschermen. Bij dit vraagstuk speelt ook de kwestie of het tot nu toe gebruikelijke uitgangspunt bij eigendomsverhoudingen tussen markt en overheid wel de juiste benadering is om

Ons kenmerk
DGED / 61728419

Bijlage(n)
1

publieke belangen op een maatschappelijk wenselijke manier te borgen bij transities. Dit uitgangspunt combineert marktwerking met duidelijke kaders, bijvoorbeeld op het gebied van consumentenbescherming. Wanneer wet- en regelgeving echter onvoldoende zijn om het publiek belang te borgen en de activiteiten zich lenen voor een vennootschap, wordt vaak (deels) publiek eigendom ingezet als instrument. Daarnaast bestaat ook de vraag hoe we om moeten gaan met potentieel conflicterende publieke belangen.

Een ander aspect van het debat betreft de rol van de samenleving ten opzichte van markt en overheid, met name in initiatieven zoals dorps-, zorg- of energiecoöperaties. We zijn geïnteresseerd in uw visie op de effecten van deze initiatieven op relevante publieke belangen en hoe ze het beste ondersteund kunnen worden in het borgen van die publieke belangen. Daarnaast zijn we benieuwd naar de democratische controle op deze transitie, en welke vorm van eigenaarschap (markt, overheid of samenleving) daar het beste bij past.

Wij realiseren ons dat de WRR gaat over zijn eigen werkprogramma. Wij vernemen graag of een dergelijk onderzoek zou passen in uw onderzoeksprogramma en, als dit past, of u naast de hierboven genoemde transitie nog andere transitie geschikt acht om te analyseren. Wij zien uw antwoord met grote belangstelling tegemoet en danken u bij voorbaat voor uw waardevolle bijdrage aan dit belangrijke maatschappelijke vraagstuk.

Hoogachtend,

M.A.M. Adriaansens
Minister van Economische Zaken en Klimaat